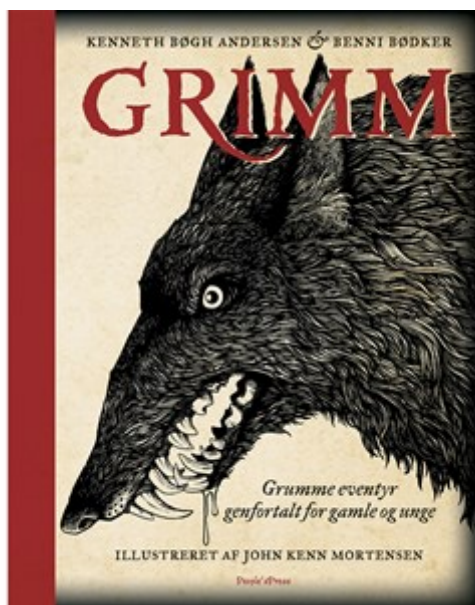

ANMELDELSE SKØNLITTERATUR 21. maj. 2019 | kl. 08:00

Eventyr er altid i bevægelse

Af: Jens Raahauge

Gedigne gendigtninger genfinder gamle Grimms grumheder!

Fakta

Titel

Grimm

Forfatter

Kenneth Bøgh Andersen, Benni Bødker

Illustrator

John Kenn Mortensen

Pris

200

Sider

220

Forlag

People's Press

Ulven på bogens omslag lover godt for elskere af det grumme. Her er savl, sylespidse tænder og et stikkende øje den skinbarlige uhygge, og apropos skind, så bølger hvert pelshår af bare ulv. John Kenn Mortensen er i det hele taget et godt valg, når der skal flyde uhygge ind i læserøjnene.

Forfatterne Kenneth Bøgh Andersen og Benni Bødker holder, hvad illustrationerne lover: grumhed i alle de ti eventyr, som brødrene Grimm har taget med i deres Kinder- und Hausmärchen.

Sprog- og litteraturforskerne Jacob og Wilhelm Grimm indsamlede fortællinger og eventyr fra både mundtlige og skriftlige kilder og udgav de første 156 i to bind i 1812 og 1815. I 1857 udgav de deres sidste udgave, og undervejs var der kommet nye eventyr til, mens mange af de oprindelige var blevet ændret, dels ud fra skriftsproglige, æstetiske normer, dels ud fra pædagogiske værdier, som skulle gøre dem mindre grusomme i handling og/eller i slutning.

Grimms eventyr fra 1857-udgaven har domineret opfattelsen af genren og inspireret et hav af forfattere, fortællere og formidlere - ikke mindst Disney, som i høj grad har mæsket sig i det grimmske stof. Akkurat som brødrene Grimm selv har de inspirerede digtet om og videre på det eventyrlige materiale. Men pædagogiseringen og disneyficeringen har på mange måder gjort eventyrene lidt forudsigelige og glatte, i hvert fald i forhold til de oprindeligt indsamlede historier, som kunne være virkeligt grumme, absurde og sanselige.

Det er her, Bøgh og Bødker griber fat; de vil have gys, uforudsigeligheden og sanseligheden tilbage, så de har valgt at gendigte ti af de grumme eventyr. Kenneth Bøgh Andersen lægger arm med "Hans og Grete", "Historien om drengen, der drog ud for at lære at blive bange", "Dødens gudsøn", "Fitchers fugl" og "Pigen uden hænder", mens Benni Bødker opgrummer "Den syngende knogle", "Rapunsel", "Røverbrudgommen", "Højboernes gave" og "Rødhætte".

I et efterskrift beretter de to kort om de eventyr, de har valgt at tage op, og om nogle af de bearbejdelser, som brødrene Grimm selv har foretaget, om nogle af de værker, der har inspireret dem, og om de overvejelser, de har gjort i forbindelse med gendigtningen. Dette kan inspirere til undervisningsoplæg, fordi eleverne kender flere af eventyrene i andre og mere polerede, for ikke at sige disneyficerede udgaver - og fordi det kan være afsæt for elevernes egne forsøg på at skrive gendigtninger.

Her er små forfatteriagttagelser, som kan give næring til de fortællende elever. For eksempel at det, der gør "Hans og Grete" særligt uhyggeligt, er, at vi kender dem ved fornavne og ikke som vanligt bare som drengen og pigen. Og at nogle af eventyrene har tre søstre eller brødre med i den sene version af fortællingen, fordi konventionen kræver tretalsloven overholdt i eventyr, men hvor det kan være velgørende blot at give den midterste en enkelt sætning for at undgå kedsommelig gentagelse.

For at give et eksempel at gendigte på og være tro mod oprindelige udgaver kan jeg fortælle, at jeg har læst bogen under en tur til De fire stadsmusikanter by, Bremen. Ved de tyske motorveje er der en kampagne imod brug af sms og mobiltelefoner under kørslen: TIPP, TIPP, TOT, lyder det. Og tænk, sådan ender "Rødhætte". Al anden slutning, der senere er føjet til, er glasur og fake news.

De to forfattere har fundet ind i et fint fortællesamarbejde, så bogen virker både grum og helstøbt. Men jeg har prøvet at læse store dele af historierne op, hvilket har givet mig en fornemmelse af en lille forskel i forfattertilgangen. Det er for mig nemmest at læse Kenneth Bøgh Andersens bidrag op. De starter med et kontant og robust anslag, og sætningerne ligger godt i munden. For mig at mærke er han den mest mundtlige af de to. Benni Bødker fornemmer jeg som havende lidt mere ønske om at inkludere tilhørere i historiens forudsætninger. Til gengæld virker hans ordvalg og sætninger lidt mere knubbede i munden, og jeg tror godt, man kan sammenligne lidt med landstræner Ricardos filosofi: Hvis en af vores drenge volder os problemer, så vil det også være ham, der volder modstanderen problemer. Måske vil lidt knubbede ord og velformet gru kradse godt i tilhørernes ører!?

Så summa summarum: John Kenn Mortensen har fundet en grutone til en herlig samling ordgru af gendigterne Bøgh og Bødker i en bog, der lyser af lækkert boghåndværk. Og den kombination er ganske eventyrlig.

Vandkunsten 12, 1467 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk